

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СОЦІОЛОГІЇ”
(для магістрів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри соціології *А. О. Петренко-Лисак*

Затверджено на засіданні кафедри соціології (протокол № 10 від 05.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Петренко-Лисак А. О. Навчальна програма дисципліни “Методика викладання соціології” (для магістрів). — К.: МАУП, 2009. — 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Методика викладання соціології”, тематику семінарсько-практичних занять, варіанти контрольних робіт, тематику есе, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Методика викладання соціології” є важливим спеціально орієнтованим предметом для студентів, які вивчають соціологію як напрям професійної діяльності. Особливість курсу “Методика викладання соціології” полягає в тому, що він безпосередньо сприяє розвитку спеціальної професійної педагогічної підготовки студентів-соціологів як майбутніх викладачів соціологічних дисциплін.

Майстерність педагога залежить не тільки від його глибоких теоретичних знань, але й від методики, якою він користується у своїй викладацькій діяльності. Без оптимально обраної методики, що відповідає вимогам часу і своєрідності аудиторії, викладач не зможе переконливо донести свої думки до слухачів.

Мета курсу – ознайомити студентів із методичними основами викладання загальної соціології та галузевих соціологічних теорій у різних за профілем вищих навчальних закладах.

Завдання курсу – сформувані фахові вміння і навички у студентів, які повинні оволодіти сучасною методичною культурою при проведенні різних за змістом занять із соціології, зокрема таких, як лекції, семінари, практикуми.

У межах курсу розглядаються складні питання взаємозв'язку форм і методів викладання соціологічних дисциплін. Особлива увага приділяється розгляду питань професійно-педагогічних якостей соціолога, педагогічної етики соціолога-викладача, організації навчального процесу при вивченні соціологічних дисциплін.

У процесі вивчення курсу “Методика викладання соціології” студенти **повинні**:

- отримати змістовну інформацію щодо особливостей методологічних основ викладання соціології у вищих навчальних закладах;
- засвоїти систему знань щодо основних форм навчання та контролю за якістю засвоєних знань;
- розглянути традиційні та нетрадиційні методи викладання соціології у вищих навчальних закладах;
- ознайомитися з методологічними основами організації самостійної та науково-дослідної роботи студентів у процесі вивчення соціологічних дисциплін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СОЦІОЛОГІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин	
		Лекційні (аудиторні) заняття	Семінарсько-практичні заняття
1	2	3	4
	Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні основи викладання соціології		
1	Роль і значення викладання соціології в процесі формування сучасного гуманітарного світогляду студентів	2	
2	Викладання соціології і формування соціологічної культури особистості студента	2	
3	Профіль вищого навчального закладу і викладання соціології	2	
			2
	Змістовий модуль II. Організація навчального процесу		
4	Основні форми навчання: методика підготовки лекцій із соціології	2	
5	Семінар як засіб навчання і контролю за процесом засвоєння знань студентів	2	
6	Поточний та підсумковий контроль у процесі викладання соціології	2	
			2
	Змістовий модуль III. Організація самостійної роботи студентів		
7	Науково-дослідна і творча робота як засіб засвоєння теоретичного та емпіричного соціологічного матеріалу	2	

1	2	3	4
8	Самостійна робота студентів з підручниками, довідковими та науковими соціологічними виданнями	2	
9	Особливості викладання навчальних тем прикладної соціології в процесі проведення соціологічного практикуму	2	
Разом годин: 108			

ЗМІСТ
дисципліни
“МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СОЦІОЛОГІЇ”

Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні основи викладання соціології

Тема 1. Роль і значення викладання соціології в процесі формування сучасного гуманітарного світогляду студентів

Теоретичне та практичне значення соціології в житті сучасного суспільства. Місце соціології в системі сучасного суспільствознавства. Значення викладання соціології в системі вищої освіти для формування сучасного гуманітарного світогляду студентів. Світоглядний і науково-теоретичний потенціал сучасних соціологічних знань. Системне запровадження викладання соціології у вузах і відкриття соціологічних факультетів як ознака демократичних соціальних змін в Україні.

Література: основна [2; 3; 8; 10];
додаткова [15; 16; 18; 21; 23; 26; 30; 36]

Тема 2. Викладання соціології і формування соціологічної культури особистості студента

Професійний статус викладача соціології. Імідж викладача соціології, його складові. Індивідуальні особливості процесу викладання соціології. Програмні засади, роль авторського творчого підходу в процесі викладання соціології. Системний підхід як засіб активіза-

ції навчального процесу. Активізація інтересу студентів до соціологічних дисциплін — найважливіша умова ефективності викладання соціології. Формування соціологічної культури особистості студента як пріоритетне завдання викладання соціології. Соціалізаційний і виховний потенціал сучасних соціологічних знань.

Література: основна [1; 2; 4–6; 9; 10];
додаткова [15; 16; 19; 23; 27; 29; 32; 38; 41]

Тема 3. Профіль вищого навчального закладу і викладання соціології

Особливості викладання соціології у вузах природничого та інженерно-технічного профілю в умовах гуманітаризації вищої освіти. Особливості викладання соціологічних дисциплін у педагогічних, юридичних і медичних закладах вищої освіти. Специфіка викладання соціології у вузах економічного профілю. Організація викладання системи соціологічних дисциплін на соціологічних факультетах університетів.

Література: основна [3];
додаткова [18; 20–23; 29; 31; 33; 37; 41]

Змістовий модуль II. Організація навчального процесу

Тема 4. Основні форми навчання: методика підготовки лекцій із соціології

Мета і завдання лекційної діяльності в процесі викладання соціології. Функції та основні різновиди лекцій. Проблема єдності навчальних і виховних завдань у лекційному курсі. Проблема організації лекційного матеріалу. Протиріччя формально-методичного і науково-теоретичного підходів при читанні лекцій із соціології. Проблема поєднання емпіричних соціологічних даних з теоретичним обґрунтуванням. Структура лекції, методичні вимоги до підготовки і читання лекцій із соціологічної тематики.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 8; 10];
додаткова [13; 23; 24; 28; 32; 42]

Тема 5. Семінар як засіб навчання і контролю за процесом засвоєння знань студентів

Семінарське заняття, його специфіка і функції у процесі викладання соціології. Загальні методичні вимоги до підготовки і прове-

дення семінарів із соціологічних проблем. Логіка формулювання питань семінарського заняття. Особливості опитування студентів при проведенні семінарського заняття. Організація дискусії на семінарському занятті. Оцінка як засіб контролю знань студентів. Засоби стимулювання пізнавальної активності студентів на семінарському занятті.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 8; 10];
додаткова [13; 20; 23; 24; 28; 32; 42]

Тема 6. Поточний і підсумковий контроль у процесі викладання соціології

Функціональна специфіка контролю за процесом засвоєння соціологічних знань. Особливості поточних форм контролю: опитування, співбесіди, тести та контрольні роботи. Роль заліків (загальних і диференційованих) у закріпленні та розвитку соціологічних знань студентів. Особливості іспитової діяльності в процесі перевірки ґрунтовності соціологічних знань. Функціональні відмінності усних і письмових іспитів.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 8; 10];
додаткова [13; 20; 23; 24; 28; 32; 42]

Змістовий модуль III. Організація самостійної роботи студентів

Тема 7. Науково-дослідна і творча робота як засіб засвоєння теоретичного та емпіричного соціологічного матеріалу

Роль і значення науково-дослідної роботи студентів у підвищенні ефективності процесу викладання соціологічних дисциплін.

Особливості консультативної діяльності викладача в процесі підготовки студентами наукових рефератів, курсових і дипломних робіт. Роль студентської наукової творчості в активізації навчального процесу. Олімпіади та наукові конференції з соціології як засоби розвитку творчих здібностей студентів. Методика підготовки наукових доповідей для студентських конференцій.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 8; 10];
додаткова [13; 20; 23; 24; 28; 32; 42]

Тема 8. Самостійна робота студентів з підручниками, довідковими та науковими соціологічними виданнями

Методичні принципи організації самостійної роботи студентів у процесі викладання соціології. Часові бюджетні виміри самостійної роботи. Загальна характеристика основних напрямів самостійної роботи студентів при вивченні програмного соціологічного матеріалу. Специфіка самостійної роботи з підручниками із соціології. Специфіка самостійної роботи із соціологічними словниками та довідниками. Специфіка самостійної роботи з періодичними соціологічними виданнями та монографіями.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 8; 10];
додаткова [13; 20; 23; 24; 28; 32; 42]

Тема 9. Особливості викладання навчальних тем прикладної соціології в процесі проведення соціологічного практикуму

Роль і значення соціологічного практикуму в процесі викладання соціології. Особливості викладання питань методології та методики емпіричних соціологічних досліджень. Методичні основи організації соціологічного практикуму. Методичні особливості керівництва педагогічною та виробничою практикою студентів-соціологів.

Література: основна [6];
додаткова [12; 19; 41; 43]

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Теоретико-методологічні засади викладання соціології

Питання для групового обговорення

- Порівняння основних систем принципів дидактики.
- Приклади практичного втілення дидактичних принципів у курсах соціологічних дисциплін.
- Загальне розуміння стандартів, їх складові компоненти.
- Основні компоненти програми курсу: пояснювальна записка, план, основний зміст курсу, навчальні завдання.
- Визначення та обговорення тем, цілей та завдань навчальних курсів із соціології.

Тема 2. Форми викладання соціології

Питання для групового обговорення

- Лекції: поняття, структура, використання принципів дидактики.
- Аналіз та обговорення лекцій: структура, поняття, використання принципів дидактики.
- Порівняння можливостей та недоліків основних форм організації семінарських занять.
- Проблема використання наукової та навчальної літератури на семінарських заняттях.
- Навчальна гра “Самостійна робота” як приклад проведення семінару.
- Обговорення проведення семінарів у вигляді ділових ігор.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Предмет, мета і значення методології викладання соціології.
2. Основні форми науково-дослідницької роботи студентів з вивчення соціології.
3. Міжпредметні зв'язки соціології з іншими дисциплінами.

Варіант 2

1. Зміст і способи навчання соціології.
2. Процес навчання як форма пізнання об'єктивної реальності.
3. Класифікація лекцій у навчальному процесі.

Варіант 3

1. Історія викладання соціології в Україні.
2. Мета, завдання і форми проведення семінарів із соціології.
3. Психологічні особливості сприйняття навчальної інформації різними типами студентів.

Варіант 4

1. Організація викладання соціології за кордоном (історія, принципи, організація навчального процесу).
2. Форми проведення семінарських занять із соціології.
3. Соціальні та психодіагностичні типології студентів.

Варіант 5

1. Актуальні проблеми оптимізації процесу навчання соціології.
2. Роль лекцій у навчальному процесі.
3. Об'єкт і функції контролю у навчанні соціології.

Варіант 6

1. Освітні, виховні та практичні цілі навчання соціології.
2. Підготовка кадрів викладачів соціології та підвищення їхньої кваліфікації.
3. Основні правила і прийоми роботи лектора з аудиторією.

Варіант 7

1. Форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі.
2. Формування навичок самоконтролю у студентів.
3. Функції викладача в різноманітних видах навчальної діяльності.

Варіант 8

1. Мета і завдання науково-дослідницької роботи студентів.
2. Вимоги до професійних та моральних якостей викладача.
3. Методика підготовки лекцій із соціології.

Варіант 9

1. Специфіка соціології як навчальної дисципліни.
2. Виробнича та педагогічна практика як важливий фактор підготовки спеціалістів.
3. Використання наукової і навчальної літератури на семінарських заняттях.

Варіант 10

1. Своєрідність педагогічної діяльності.
2. Методика підготовки семінарських занять із соціології.
3. Основні форми та методи педагогічного контролю: навчальної завдання, тести, залік, екзамен.

Варіант 11

1. Завдання і функції методики викладання соціології.
2. Зміст і способи навчання соціології.
3. Способи фіксації лекції: письмовий текст, конспект, план лекції.

ТЕМАТИКА ЕСЕ*

- Практичне значення викладання соціології в системі вищої освіти для формування сучасного гуманітарного світогляду студентів.
- Мета і завдання лекційної діяльності в процесі викладання соціології. Функції та основні різновиди лекцій.
- Методичні принципи організації самостійної роботи студентів у процесі викладання соціології.
- Особливості викладання соціології у вузах природничого та інженерно-технічного профілю в умовах гуманітаризації вищої освіти.
- Семінарське заняття, його специфіка і функції в процесі викладання соціології.
- Особливості іспитової діяльності в процесі перевірки ґрунтовності соціологічних знань. Функціональні відмінності усних і письмових іспитів.
- Соціалізаційний і виховний потенціал сучасних соціологічних знань.
- Структура лекції, методичні вимоги до підготовки і читання лекцій із соціологічної тематики.
- Особливості консультативної діяльності викладача в процесі підготовки студентами наукових рефератів, курсових і дипломних робіт.
- Професійний статус викладача соціології. Імідж викладача соціології та його складові.
- Організація викладання системи соціологічних дисциплін на соціологічних факультетах університетів.
- Методологічні основи організації соціологічного практикуму.
- Особливості викладання соціологічних дисциплін у педагогічних, юридичних і медичних закладах вищої освіти.
- Організація дискусії на семінарському занятті.
- Методичні принципи організації самостійної роботи студентів у процесі викладання соціології.

* *Есе* – науковий нарис. Виклад власних думок студента на запропоновану тематику з використанням посилань на наукові джерела чи дані досліджень. Форма викладу – довільна, у вигляді розміркування. Обсяг – довільний (але не більше трьох друкованих сторінок аркушу А4, 12 розміру шрифту).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Теоретичне і практичне значення соціології в житті сучасного суспільства.
2. Місце соціології в системі сучасного суспільствознавства.
3. Практичне значення викладання соціології в системі вищої освіти для формування сучасного гуманітарного світогляду студентів.
4. Світоглядний і науково-теоретичний потенціал сучасних соціологічних знань.
5. Системне запровадження викладання соціології у вузах, відкриття соціологічних факультетів як ознака демократичних соціальних змін в Україні.
6. Професійний статус викладача соціології.
7. Імідж викладача соціології та його складові.
8. Індивідуальні особливості процесу викладання соціології.
9. Програмні основи і роль авторського творчого підходу в процесі викладання соціології.
10. Системний підхід як засіб активізації навчального процесу.
11. Активізація інтересу студентів до соціологічних дисциплін — найважливіша умова ефективності викладання соціології.
12. Формування соціологічної культури особистості студента як пріоритетне завдання викладання соціології.
13. Соціалізаційний потенціал сучасних соціологічних знань.
14. Виховний потенціал сучасних соціологічних знань.
15. Особливості викладання соціології у вузах природничого та інженерно-технічного профілю в умовах гуманітаризації вищої освіти.
16. Особливості викладання соціологічних дисциплін у педагогічних, юридичних і медичних закладах вищої освіти.
17. Специфіка викладання соціології у вузах економічного профілю.
18. Організація викладання системи соціологічних дисциплін на соціологічних факультетах університетів.
19. Мета і завдання лекційної діяльності в процесі викладання соціології.
20. Функції та основні різновиди лекцій у процесі викладання соціології.

21. Проблема єдності навчальних і виховних завдань у лекційному курсі.
22. Проблема організації лекційного матеріалу.
23. Протиріччя формально-методичного і науково-теоретичного підходів при читанні лекцій із соціології.
24. Проблема поєднання емпіричних соціологічних даних з теоретичним обґрунтуванням.
25. Структура лекції, методичні вимоги до підготовки і читання лекцій із соціологічної тематики.
26. Семінарське заняття, його специфіка та функції в процесі викладання соціології.
27. Загальні методичні вимоги до підготовки семінарів із соціологічних проблем.
28. Загальні методичні вимоги до процесу проведення семінарів із соціологічних проблем.
29. Логіка формулювання питань семінарського заняття.
30. Особливості опитування студентів при проведенні семінарського заняття.
31. Організація дискусії на семінарському занятті.
32. Оцінка як засіб контролю знань студентів.
33. Засоби стимулювання пізнавальної активності студентів на семінарському занятті.
34. Функціональна специфіка контролю за процесом засвоєння соціологічних знань.
35. Особливості поточних форм контролю: опитування, співбесіди.
36. Особливості поточних форм контролю: тести та контрольні роботи.
37. Роль заліків (загальних і диференційованих) у закріпленні та розвитку соціологічних знань студентів.
38. Особливості іспитової діяльності в процесі перевірки ґрунтовності соціологічних знань.
39. Функціональні відмінності усних і письмових іспитів.
40. Роль і значення науково-дослідної роботи студентів у підвищенні ефективності процесу викладання соціологічних дисциплін.
41. Особливості консультативної діяльності викладача в процесі підготовки студентами рефератів із соціологічних дисциплін.

42. Особливості консультативної діяльності викладача у процесі підготовки студентами курсових робіт із соціологічних дисциплін.
43. Особливості консультативної діяльності викладача у процесі підготовки студентами дипломних робіт із соціологічних дисциплін.
44. Олімпіади з соціології як засоби розвитку творчих здібностей студентів.
45. Наукові конференції з соціології як засоби розвитку творчих здібностей студентів.
46. Методика підготовки наукових доповідей для студентських конференцій.
47. Методичні принципи організації самостійної роботи студентів у процесі викладання соціології.
48. Часові бюджетні виміри самостійної роботи.
49. Загальна характеристика основних напрямів самостійної роботи студентів при вивченні програмного соціологічного матеріалу.
50. Специфіка самостійної роботи із підручниками із соціології.
51. Специфіка самостійної роботи із соціологічними словниками.
52. Специфіка самостійної роботи із соціологічними довідниками.
53. Специфіка самостійної роботи із періодичними соціологічними виданнями.
54. Специфіка самостійної роботи із монографічною соціологічною літературою.
55. Роль і значення соціологічного практикуму в процесі викладання соціології.
56. Особливості викладання питань методології емпіричних соціологічних досліджень.
57. Особливості викладання питань методики емпіричних соціологічних досліджень.
58. Методологічні основи організації соціологічного практикуму.
59. Методичні особливості керівництва педагогічною практикою студентів-соціологів.
60. Методичні особливості керівництва виробничою практикою студентів-соціологів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Алексюк А. М.* Педагогіка вищої освіти в Україні. Історія. Теорія. — К., 1998.
2. *Бочелюк В. Й., Буланов В. А.* Особливості вузівського навчання: Навч.-метод. посіб. — Запоріжжя, 2002.
3. *Волович В. І.* Соціологічна освіта в Україні // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 1998. — № 1–2.
4. *Горбач А. Н* и др. Нетрадиционные методы преподавания социологии. — Х., 2001.
5. *Малахова Ж. Д.* Методи викладання соціології: Навч.-метод. посіб. — Запоріжжя, 2001.
6. *Малахова Ж. Д., Озаренко В. М.* Викладання соціології: досвід інноваційних прийомів. — К., 2008.
7. *Методическое обеспечение учебного курса “История социологии”.* — Х., 1992.
8. *Назаєв В. М.* Методика викладання у вищій школі. — К., 2007.
9. *Нетрадиционные методы преподавания социологии: учеб.-метод. пособие /* Под ред. И. Д. Ковалевой. — Х., 1997.
10. *Пионова Р. С.* Педагогика высшей школы. — Мн., 2002.
11. *Судакова В. М.* Методика викладання соціології: Навч. прогр. — К., 1999.

Додаткова

12. *Аберкромби Я., Хилл С., Тернер Б.* Социологический словарь: Пер. с англ. — Казань, 1997.
13. *Балягіна І. А., Богорад М. А., Ковальчук Г. О.* Методика викладання економіки. — К., 2005.
14. *Батыгин Г. С.* Обоснование научного вывода в прикладной социологии. — М., 1986.
15. *Бауман З.* Мыслить социологически. — М., 1996.
16. *Бергер В. Я.* Приглашение в социологию. — М., 1996.
17. *Бергер П., Лукман Т.* Социальное конструирование реальности. — М., 1995.
18. *Воловин В. І.* Соціологічна освіта в Україні: стан, проблеми та перспективи // Соціологічна наука і освіта в Україні: Зб. наук. пр. — К., 2000.
19. *Гіденс Е.* Соціологія. — К., 1999.

20. *Гордяненко В. Г.* Социологический практикум. — Днепропетровск, 1998.
21. *Гуманітарна освіта: досвід і проблеми.* — Ужгород, 1999.
22. *Добренёкое В. И., Кравченко А, И.* Социология: В 3 т. — М., 2000. — Т. 1. Методология и история.
23. *Зыбцев В. Н.* Проблемы преподавания социологии в региональных вузах экономико-гуманитарного профиля // Проблемы розвитку соціологічної теорії. — К., 2001.
24. *Карандашев В. Н.* Методика преподавания психологии. — СПб., 2005.
25. *Конецкая В. П.* Социология коммуникаций. — М., 1996.
26. *Лобас В. Х.* Методологічні основи викладання гуманітарних і суспільних дисциплін // Соціологічні наука і освіта в Україні: Зб. наук. пр. — К., 2000.
27. *Малахова Ж. Д.* Повышение активности студентов при использовании нетрадиционных методов преподавания социологии // Нова парадигма. — Запоріжжя, 2002. — Вип. 26.
28. *Методика преподавания философии: проблемы перестройки.* — М., 1991.
29. *Методические рекомендации по применению в учебном процессе аудиовизуальных ТСО.* — М., 1988.
30. *Миллс Ч. Р.* Социологическое воображение. — М., 2001.
31. *Навроцький О. І.* Вища школа України в умовах трансформації суспільства. — Харків, 2000.
32. *Найдьонов І. М., Ігнатюк А. І.* Методика викладання фінансово-економічних дисциплін. — К., 2002.
33. *Подшивалкина В. И.* Некоторые аспекты теории и практики социологической деятельности // Проблемы розвитку соціологічної теорії. — К., 2001.
34. *Руткевич М. Н.* Общество как система: социологические очерки. — СПб., 2001.
35. *Смелзер Н.* Социология. — М., 1994.
36. *Солодков В. Т.* Гуманістичний характер соціологічного знання // Соціологічні наука і освіта в Україні: Зб. наук. пр. — К., 2000.
37. *Соціологія: Короткий енциклопедичний словник /* За заг. ред. В. І. Воловича. — К., 1998.
38. *Социологическая теория сегодня /* Под ред. В. Танчера. — К., 1996.

39. *Судаков В. И.* Социологическое познание: современные тенденции и стимулы развития. — Днепропетровск, 1995.
40. *Тарасенко В. І.* Пізнавальні технології в українській соціології // Проблеми розвитку соціологічної теорії. — К., 2001.
41. *Тощенко Ж. Т.* Методологические проблемы социологии как основа построения курса // Социол. исслед. — 1993. — № 10.
42. *Федулова Л. І.* Методика викладання менеджменту. — Хмельницький, 2002.
43. *Ядов В. А.* Стратегия социологического исследования. — М., 1998.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Методика викладання соціології”	4
Зміст дисципліни “Методика викладання соціології”	5
Тематика семінарсько-практичних занять.....	8
Варіанти контрольних робіт	9
Тематика есе.....	11
Питання для самоконтролю.....	12
Список літератури.....	15

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп’ютерне верстання *О. А. Варваріна*

Зам. № ВКЦ-4190

Формат 60 84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний, трафаретний.
Тираж 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*